

ความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจกับการคอร์รัปชัน กรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน

The Relationship between Power and Corruption :

Case Study of the Loan of Private Sector

เฉลิมศักดิ์ ศิริกุล¹, บุญสม เกษะประดิษฐ์²

Chalirmsak Sirikul¹, Boonsom KesaPradit²

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง

¹วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

¹Doctor of Philosophy Program Social Leadership Business and politics

¹College of Social Innovation Rangsit University

Abstract

This research had the goals of (1) studying the relationship between power and corruption: Case study of the loan of private sector, and (2) proposing the recommendations for preventing and prosecuting corruption. This research was a mixed qualitative study. The important tool in the research included the examination of documents, judgments of the Criminal Division for Holders of Political Positions of the Supreme Court, Case No. red 55/2558 on August 26, 2015 and the in-depth interviews with qualified personnel. This research analyzed theory of corruption and analytical methods of the causes of corruption, sociological, political economic and political administration theory, economics of power, capitalist economic power and power network theory. The result of the research showed that 1) Power and power to govern was the cause of corruption because the person possesses the power focused on their own benefit and allies, by making use of their positions, power of law, personal relationship, inside information and double standard. Normally, the starting point was power, and knowledge was created in support of that power. In addition, the corruption would be effective when done together as a network, that everyone benefits. The analysis of the relationship between power and corruption required the interdisciplinary use of a variety of concepts and analytical theories. The explanation of corruption must be considered as a complete picture, because corruption came from various factors, and these might be different in each case. The solving of corruption involved the entire system, because corruption was a product of the system. This case study demonstrated the meaning of governmentality, the administrative art which its meaning was the art of using power to manage a system to take it towards corruption.

Keywords: Power, Corruption, Loan, Business sector

บทคัดย่อ

[66]

วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 26 พฤษภาคม-สิงหาคม 2561 TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง อำนาจกับการคอร์รัปชัน กรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน และเพื่อเสนอแนะมาตรการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิธีคือการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ด้านต่อต้านการคอร์รัปชัน ด้านปกครองและภาคธุรกิจเอกชนจำนวน 10 คนโดยการเลือกโดยเฉพาะเจาะจงใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีการวิเคราะห์อธิบาย พฤติกรรมการคอร์รัปชันด้วยทฤษฎีคอร์รัปชันและแนวการวิเคราะห์คอร์รัปชัน โดยนำกรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน ตามกรอบแนวคิดการวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์และศึกษาอธิบาย เชิงพรรณนา มีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า 1) คอร์รัปชันเกิดขึ้นได้ ต้องมีอำนาจ หรือมีการครองอำนาจเกิดขึ้นก่อนและผู้ใช้ อำนาจนั้นมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ กฎหมาย ความสัมพันธ์ส่วนตัว ข้าราชการ ข้าราชการในและนอกปฏิบัติ ต้องร่วมมือกันเป็นเครือข่าย ที่ทุกฝ่ายได้ผลประโยชน์การคอร์รัปชันมาจากปัจจัยหลายอย่างรวมกันและไม่เหมือนกัน แนวทางการแก้ปัญหาคอร์รัปชันได้ ต้องทำทั้งระบบ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ร่วมกัน เพราะคอร์รัปชันเป็นผลผลิตของระบบ 4) ความหมายของ ศิลปะการปกครอง หรือการปกครองแบบชีวญาณ ในกรณีศึกษา นี้ ต้องตีความหมายใหม่ หมายถึง ศิลปะการใช้อำนาจ เพื่อการบริหารจัดการระบบให้ไปในทิศทาง การคอร์รัปชัน

คำสำคัญ: อำนาจ, คอร์รัปชัน, การกู้เงิน, ภาคธุรกิจ

ความเป็นมาและความสำคัญ

คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่มีความยาวนานแล้วในประวัติศาสตร์โลก ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกประวัติศาสตร์มนุษย์ เชื่อกันว่า เพราะการคอร์รัปชันและศีลธรรมที่เสื่อมโทรม คือ ปัจจัยสำคัญที่อธิบายถึงความเสื่อมถอยของจักรวรรดิโรมัน (Leslie Holmes, 2015) สำหรับประเทศไทย ปัญหาการคอร์รัปชัน เป็นปัญหาเก่าแก่ควบคู่กับสังคมไทยมา ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่มีนายอากรไปเก็บภาษีและส่วยจากราษฎรและเปิดทางให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเก็บไว้เป็นบางส่วน แม้กระนั้นก็ตาม การคอร์รัปชันก็ยังมีไม่มากนัก เพราะจะถูกลงโทษอย่างเด็ดขาดและรุนแรง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ ขุนนางโดยทั่วไปมีฐานะ เศรษฐกิจความเป็นอยู่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว ต่อมา เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งในระบบการเมือง การปกครองและระบบเศรษฐกิจ จึงทำให้มีช่องว่างของ อำนาจ/ความรู้ ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง หรือ ระหว่างประชาชนชั้นสูงที่มีอำนาจ/ความรู้กับประชาชนธรรมดา จึงทำให้ผู้ปกครอง หรือประชาชนชั้นสูงที่มี

อำนาจ/ความรู้ นั้น มีโอกาสมากกว่า ที่จะคอร์รัปชัน นักรบราชย์บังหลวงได้ง่ายขึ้น การคอร์รัปชันจึงได้ขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ พร้อม ๆ กับการพัฒนาของการคอร์รัปชันให้มีความยุ่งยากซับซ้อน ซ่อนเร้นยากแก่ การตรวจสอบ โดยเป็นการใช้ อำนาจ/ความรู้ เข้ามา เกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) มีประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ที่ เป็นการออกข้อกำหนด กฎหมาย ให้เอื้อประโยชน์ต่อ ธุรกิจตนเองและพวกพ้อง

ปัญหาการคอร์รัปชัน ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม และการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดสูญเสียทาง เศรษฐกิจเป็นอย่างมากและยังก่อให้เกิดการเสียโอกาส ในการพัฒนาประเทศ ทำให้การลงทุนในโครงการใหญ่ ๆ ล่าช้าไปกว่าปกติ ด้านสังคม ไม่เพียงแต่ประชาชนจะ เสื่อมศรัทธาต่อนักการเมือง พรรคการเมืองและระบอบ ประชาธิปไตยเท่านั้น หากจะมีผลต่อการที่ประชาชนไม่

ยอมรับนับถือข้าราชการและระบบราชการมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่า การคอร์รัปชันถูกมองว่ามีความเกี่ยวพันโดยตรงกับปัญหาการกระจายรายได้ เป็นต้นเหตุสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม มีช่องว่างขยายมากยิ่งขึ้นระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้มีรายได้ต่ำ ระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไร้อำนาจ นำไปสู่ความไม่เป็นธรรมในสังคม ด้านการเมือง ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการไร้เสถียรภาพทางการเมือง นำไปสู่การปฏิวัติ/รัฐประหาร ไม่สามารถพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบได้

ปีพ.ศ.2540 ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะล้มละลายทางเศรษฐกิจ จากการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ของรัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากระบบตะกร้าเงิน (basket of currencies) มาเป็นระบบลอยตัว (managed float) นำไปสู่การลดค่าเงินบาท ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำ ทำให้โครงการต่าง ๆ ขององค์กรธุรกิจเอกชน ที่กู้เงินจากต่างประเทศ ประสบกับภาวะการขาดทุน ทำให้หนี้ต่างประเทศทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนเพิ่มขึ้นมากมาย จนถึงขั้นองค์กรธุรกิจเอกชนล้มละลายและปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก แต่ท่ามกลางวิกฤตินี้ มีเศรษฐีบางคนได้กลายเป็นอภิมหาเศรษฐี เพราะได้รู้ข่าวสารวัตรในถึงวันเวลาในการลดค่าเงินบาท (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2551) (Suthep Thaugsuban, 2008) ประชาชนส่วนใหญ่ สังคมเศรษฐกิจและการเมืองอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ จึงเป็นช่องทางให้ผู้มีอำนาจ/ความรู้สามารถทำการคอร์รัปชันได้อย่างมโหฬาร โดยเฉพาะการคอร์รัปชันในช่วงปี พ.ศ. 2544-2549 ที่อำนาจรัฐ/อำนาจการเมือง ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว ภายใต้การนำของบุคคลเดียว เป็นช่วงที่การเมืองสกปรกที่สุดในโลก เพราะโง่งมเลือกตั้ง โง่งมแต่งตั้งข้าราชการ เพราะรัฐบาลเติบโตมาจากการโง่งมเลือกตั้ง จึงเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ ภายใต้เสื้อคลุมที่สวยงามอยู่ภายใต้

ระบอบประชาธิปไตย แต่กลับมีการคอร์รัปชันที่ใหญ่ที่สุดในโลก (สังคิต ปิริยะรังสรรค์, 2553) (sangsit piriyarangsarn, 2010) ดังตัวอย่าง การกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชนจากธนาคารของรัฐ ที่มีการใช้อำนาจมหาภาคของผู้ปกครองในขณะนั้นลงไปถึงอำนาจจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พนักงานของธนาคารพิจารณาและทำการอนุมัติเงินกู้จำนวนมากในเวลาอันรวดเร็วอย่างผิดปกติ (คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2558 คดีหมายเลขแดงที่ อม.55/2558)

ผลการจัดอันดับ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ขององค์การความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ล่าสุดเมื่อปี พ.ศ.2558 ผลปรากฏว่าประเทศไทย ได้ 38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 76 จากการจัดอันดับทั้งหมด 168 ประเทศทั่วโลก ประเทศที่มีคะแนน ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันสูง หมายถึง ประเทศที่มีภาพลักษณ์ว่ามีการคอร์รัปชันต่ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2558 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย มีคะแนนอยู่ระหว่าง 30-38 ติดต่อกันมาตลอด แสดงให้เห็นว่า การแก้ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศไทย ไม่ประสบความสำเร็จ แต่กลับมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ ได้คะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน 85 คะแนน ซึ่งแสดงถึงภาพลักษณ์ว่ามีการคอร์รัปชันต่ำ (Transparency International, 2014)

จากการศึกษาและข้อสังเกตดังกล่าว การคอร์รัปชันในประเทศไทยโดยเฉพาะในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา ไม่มีแนวโน้มที่จะดีขึ้น หมายถึง มีการคอร์รัปชันที่ลดน้อยลง ทั้ง ๆ ที่ทุกรัฐบาล เมื่อเข้ามาบริหารประเทศ ก็ประกาศนโยบายที่จะต่อต้านการคอร์รัปชัน หรือปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ผู้ศึกษาเห็นว่าส่วนหนึ่งที่สำคัญ เพราะเป็นการมองข้าม หรือไม่ให้ความสนใจการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ อำนาจและความรู้ โดยเฉพาะอำนาจ/ความรู้ที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน

จึงมีผลทำให้มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของประเทศไม่สามารถนำมาใช้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในเรื่องอำนาจ/ความรู้ ในการบริหาร การปกครอง ว่ามีความสัมพันธ์กับช่องทางและวิธีการอย่างไรในการนำไปสู่การคอร์รัปชัน จาก กรณีศึกษา การกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน จากธนาคารของรัฐ เมื่อปี พ.ศ.2546-2547 และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2558 เรียบร้อยแล้ว เป็นคดีหมายเลขแดงที่ อม. 55/2558 ที่อัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมเป็นจำนวน 27 คน ในความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ โดยมีพิพากษาลงโทษ จำคุก

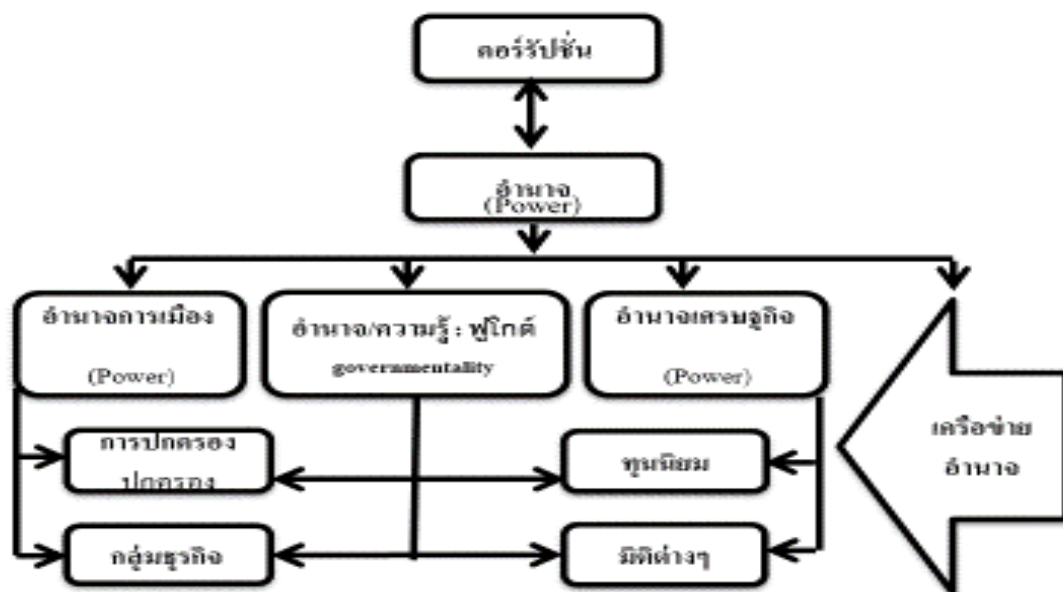
จำเลยทั้งหมดไปแล้ว (สำนักข่าวอิศรา,2558) (Isranews, 2015)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง อำนาจกับการคอร์รัปชัน กรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน และเพื่อเสนอแนะมาตรการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

คอร์รัปชันไม่สามารถจะกระทำได้ทุกคน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะมีโอกาส กระทำการคอร์รัปชันได้จะต้องมี อำนาจ ก่อนเป็นเบื้องต้น Lord Acton นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษ เขียนว่า “Power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely” “อำนาจมักนำไปสู่การฉ้อฉลและอำนาจที่ไร้ขอบเขตย่อมก่อให้เกิดการฉ้อฉลอย่างไร้ขอบเขต” (Acton, L. 1902)

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างที่สัมพันธ์กับการคอร์รัปชัน

ทฤษฎีที่ใช้ เป็น กรอบแนวคิดการวิจัย ความสัมพันธ์ ระหว่าง อำนาจกับการคอร์รัปชัน

กรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากทฤษฎีคอร์รัปชันของ สังคิต พิริยะรังสรรค์ (2549)

(sangsit piriyarangsarn, 2006) ที่ให้ความหมาย คอรัปชัน หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสาธารณะมุ่งแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตัวเอง หรือครอบครัว วงศ์าคณาญาติ พวกพ้องและคนใกล้ชิด โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่กฎหมาย อำนาจ หรืออิทธิพลทางการเมือง ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการใช้ข่าวสารข้อมูลภายในเป็นเครื่องมือ ขัดกับมาตรฐานความหวังของสาธารณชนที่มีต่อบุคคลสาธารณะ ขัดกับผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมากและขัดกับหลักการแห่งการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ก็ถือว่าเป็นการคอรัปชันทั้งสิ้น ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ที่สังคมจะต้องมี อำนาจการเมือง หรือผู้ที่ถืออำนาจรัฐ ปกครองสังคม ตามแนวคิดของ Thomas Hobbes (1558–1679) Slomp, G., & Slomp (2011) ที่ใช้อำนาจในการปกครอง คอยควบคุมให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยการดูแลผลประโยชน์จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้กับสังคม ซึ่งไปสัมพันธ์กับอำนาจกลุ่มธุรกิจที่ต้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองเช่นเดียวกัน ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยอำนาจเศรษฐกิจ ของ ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2557)(Preecha Piampongarn, 2014) ที่เศรษฐกิจระบบทุนนิยม จะทำให้ทุกกิจการของเศรษฐกิจมีอำนาจเกิดขึ้นเคียงข้างเสมอ เศรษฐกิจคือระบบ

ของอำนาจ ถ้าเป็นอำนาจธุรกิจขนาดใหญ่ย่อมมีผลกระทบต่อบ้านการเมืองเสมอ แนวคิด อำนาจ/ความรู้ ของ Michel Foucault (1926–1984) Kuznicki, Jason (2008) ที่ต่างหนุนเสริมซึ่งกันและกัน กลวิธีและเทคโนโลยีแห่งอำนาจ จะเป็นตัวช่วยอำนวยความสะดวกและเปิดทางโล่งในการสร้างสรรค์ความรู้และในอีกด้านหนึ่ง ความรู้ก็จะกลายเป็นพื้นฐานและหลักการของการใช้อำนาจนั้น อำนาจในสังคมยุคหลังสมัยใหม่ ตามแนวคิดของฟูโกต์ไม่จำเป็นต้องใช้ในลักษณะของการควบคุม กดขี่ หรือใช้ความรุนแรง เพราะอำนาจรัฐจะถูกใช้ในการปกครองอย่างมีศิลปะ ที่เรียกว่า Governmentality หรือการปกครองแบบชีวญาณ คือ

การใช้ความรู้เป็นอำนาจในการควบคุมมนุษย์ เมื่ออำนาจสามารถควบคุมร่างกายของมนุษย์ไว้ได้ ความคิดของมนุษย์ก็就会被อำนาจควบคุมเอาไว้ได้ด้วย (สังคีตพิริยะรังสรรค์, 2559) (sangsit piriyarangsarn, 2016) และทฤษฎีเครือข่าย เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่อาจจะมองเห็น หรือมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมก็ได้ แต่เครือข่ายพร้อมที่จะปฏิบัติงานผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยน ที่แต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากเครือข่าย การดำเนินงานเป็นเครือข่าย สามารถรวมพลังนำไปสู่ผลประโยชน์ที่ได้มีคุณค่ามากขึ้น หรือมีประโยชน์มากขึ้น หรือมีความเข้มแข็ง มีความสะดวกมากกว่าที่จะทำงานโดยโดดเดี่ยว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิควิธีเชิงคุณภาพ แบบผสมผสาน ประกอบด้วยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2558 คดีหมายเลขแดงที่ อม.55/2558 และจากการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ด้านต่อต้านการคอรัปชัน ด้านปกครองและภาคธุรกิจเอกชนจำนวน 10 คนโดยการเลือกโดยเฉพาะเจาะจงใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีการวิเคราะห์ อธิบาย พฤติกรรมการคอรัปชันด้วยทฤษฎีคอรัปชันและแนวการวิเคราะห์คอรัปชันตามกรอบแนวคิดการวิจัย เชิงพรรณนา มีการตรวจสอบข้อมูลสามเฝ้า

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่าง อำนาจกับการคอรัปชัน กรณีศึกษาการกู้เงินของภาคธุรกิจเอกชนในครั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2540 ที่รัฐบาลในขณะนั้นได้ประกาศลอยตัวค่าเงินบาท เปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากรบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบแบบลอยตัว นำไปสู่การลดค่าเงินบาท เป็นผล

ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยตกอยู่ในภาวะตกต่ำ เข้าสู่วิกฤติทางการเงิน ทำให้หนี้ต่างประเทศทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนเพิ่มขึ้นมากมายทันทีเพียงชั่วข้ามคืน ส่งผลให้องค์กรธุรกิจเอกชนหลายธุรกิจต้องปิดตัวลงหรือไม่ก็ทำให้ผลการดำเนินงานประสบการขาดทุน และขาดทุนสะสมติดต่อกันเป็นจำนวนมากจนไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ จึงทำให้องค์กรธุรกิจบางองค์กรพยายามพาตัวเองให้รอดพ้นจากวิกฤติครั้งนี้ โดยการวิ่งเข้าหาอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจรัฐ/อำนาจการเมือง ดังเช่นองค์กรธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ องค์กรหนึ่ง หลังจากประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2544-2546 ก็ประสบการขาดทุนสะสม 6,000-7,000 ล้านบาทต่อปี มีหนี้สินมากมายจนไม่สามารถจะชำระหนี้คืนได้และถึงแม้ว่าได้ปรับโครงสร้างหนี้ส่วนใหญ่ไปเป็นหุ้นบุริมสิทธิแปลงสภาพให้สถาบันการเงินถือไว้แล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ จึงอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ แต่เนื่องจากผู้บริหารสูงสุดขององค์กรธุรกิจเอกชนนี้ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจรัฐและอำนาจการเมืองสูงสุดในขณะนั้น ได้ร่วมมือกันกระทำการ เพื่อความอยู่รอดขององค์กร กระทำการคอร์รัปชันเสนอโครงการ ในการกู้เงินจากธนาคารของรัฐ โดยเป็นการใช้อำนาจ อย่างแท้จริง เป็นอำนาจการสั่งการของผู้มีอำนาจรัฐ/อำนาจการเมือง ผ่านแนวทางมติ อำนาจการเมืองกับการปกครองและความสัมพันธ์อันใกล้ชิดของอำนาจการเมืองกับองค์กรธุรกิจ ที่มีผลประโยชน์ส่วนตนซึ่งกันและกัน แต่การสั่งของอำนาจอย่างเดียว ยังไม่สามารถทำให้เกิดกระบวนการปฏิบัติ การคอร์รัปชันได้ จะต้องอาศัยและใช้บทบาทที่สำคัญของความรู้ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะจากกลวิธีและเทคโนโลยีของอำนาจ สิ่งการนี้ เป็นการอำนวยความสะดวกในการสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมาเพื่อรองรับอำนาจนั้น จนทำให้มองไม่เห็นว่าเป็นการกระทำของอำนาจ แต่เป็นเรื่องของความรู้ หรือความจริง จากกรณีศึกษา อำนาจการ

สั่งการนี้ ทำให้เกิดชุดความรู้ที่มีความผิด เกิดขึ้น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สร้างความรู้ เสนอโครงการ เพื่อการกู้เงินจากธนาคารรัฐ แล้วนำเงินกู้มาปรับโครงสร้างส่วนทุนตามความรู้ชุดที่ 2 โดยนำเงินกู้ที่ได้มา ไปทำการรวบรวมการซื้อหุ้นบุริมสิทธิแปลงสภาพคืนจากสถาบันการเงิน/ธนาคาร เพื่อใช้เป็นมติเสียงส่วนใหญ่ในการประชุมผู้ถือหุ้น ให้มีมติ โดยการลดมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิแปลงสภาพให้มากที่สุด หรือมูลค่าเป็นศูนย์ หลังจากนั้นจึงทำการเพิ่มทุนโดยการเพิ่มหุ้นเพิ่มทุนสามัญ จำหน่ายให้แก่ผู้ลงทุนรายเดิมและรายใหม่ ก็จะเป็นผลทำให้องค์กรธุรกิจเอกชนนั้น เสมือนว่ามีฐานะการเงินดีขึ้น กลับมาเจริญเติบโตได้อีก การดำเนินการตามชุดความรู้ทั้ง 2 ชุดนี้ เป็นการร่วมมือและแบ่งงานกันทำเป็นเครือข่ายอำนาจเป็นตาข่ายโยงใยถึงกันและกัน ที่มีเป้าหมายจุดประสงค์เดียวกัน ซึ่งเป็นการรวมพลังนำไปสู่ผลประโยชน์ที่คุ้มค่ามากขึ้น มีความเข้มแข็งมากขึ้น และมากกว่าการกระทำโดยโดดเดี่ยว

ผลการวิจัย พบว่า การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น มีการใช้อำนาจที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่การใช้อำนาจรัฐ/อำนาจการเมืองกับการปกครองและอำนาจการเมืองกับกลุ่มธุรกิจ โดยเป็นอำนาจการสั่งการให้ผู้บริหารธนาคารของรัฐ มีการกระทำโดยทุจริตและมิชอบเกิดขึ้น โดยการอนุมัติเงินกู้ให้กับโครงการที่องค์กรธุรกิจเอกชนเสนอขึ้นมา จากนั้น กลไกและเทคโนโลยีของอำนาจนี้จะช่วยอำนวยความสะดวก เปิดทางโล่งในสร้างสรรค์ความรู้ และในอีกด้านหนึ่งความรู้ก็จะกลายเป็นพื้นฐานผลิตสร้างอำนาจ และได้ใช้อำนาจจากข้อมูลลงในเสนอเฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกู้เงิน อำนาจในการทำธุรกิจร่วมกันและอำนาจกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือให้องค์กรธุรกิจเอกชน ได้รับการอนุมัติเงินกู้ และเมื่อได้รับการอนุมัติมาแล้ว ก็ได้ใช้อำนาจการควบคุมองค์กรของผู้บริหารสูงสุดองค์กรธุรกิจเอกชน นำเงินกู้ที่ได้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการขอกู้ โดยส่วนหนึ่งนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตนและเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็น

การใช้อำนาจในการคอร์รัปชันทั้งสิ้นและเพื่ออธิบาย พฤติกรรมการคอร์รัปชันใด ๆ ในกระบวนการใช้อำนาจ คอร์รัปชันดังกล่าวแล้ว สามารถมองและศึกษาในแบบ องค์รวมที่ต้องใช้หลากหลายทฤษฎีในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ อำนาจและคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นสหวิทยาการ สอดคล้องกับประเภทและการวิเคราะห์การคอร์รัปชันได้ จากหลายมุมมองและจากหลายแนวทางวิเคราะห์ การ คอร์รัปชันเงินกู้ธนาคารของรัฐ ขององค์กรธุรกิจเอกชน สอดคล้องกับ ประเภทการคอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) ของ ไฮเดนไฮเมอร์ (Heidenheimer, 1987) ที่ ทั้งชนชั้นนำและประชาชนส่วนใหญ่ ต่างประณามและ ต้องการให้มีการลงโทษตัดสินความผิดด้วยกระบวนการ ยุติธรรมและยังสอดคล้องเป็นประเภทการคอร์รัปชันทาง เศรษฐกิจ ของ สังคิต ปิริยะรังสรรค์ ที่เป็นการทุจริตของ บุคคลสาธารณะโดยอาศัยระบบราชการในเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า พฤติกรรมการคอร์รัปชัน สอดคล้องกับแนวการวิเคราะห์อธิบายถึงสาเหตุการเกิด คอร์รัปชันของ สังคิต ปิริยะรังสรรค์ (2549, 2553) (sangsit piriyarangsarn, 2006, 2010)

ถึง 3 แนวทาง คือ 1) แนวการวิเคราะห์คอร์รัปชันเชิงระบบ ที่องค์กรธุรกิจเอกชน ไม่สามารถแข่งขันได้ อย่างมีประสิทธิภาพในเศรษฐกิจระบบทุนนิยม จึงได้ร่วม วางแผน กำหนดแผนงานกับผู้มีอำนาจรัฐ/อำนาจ

การเมืองและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินงานตามแผนงาน และแบ่งงานกันทำด้วยจุดประสงค์เดียวกันและ ผลประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย 2) แนวการวิเคราะห์ทฤษฎี ค่าเช่า การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ การที่องค์กร ธุรกิจเอกชน ได้นำเงินกู้จำนวนหนึ่งไปจ่ายเงินเป็นพิเศษ ให้แก่บุคคล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้ได้มาซึ่ง ประโยชน์บางประการ 3) แนวการวิเคราะห์คอร์รัปชัน ด้านคุณธรรม หรือศีลธรรม โดยเฉพาะการไม่ปฏิบัติตาม เกณฑ์มาตรฐานคุณธรรมทั่วไป หรือเกณฑ์ที่เป็นต้นฉบับ อยู่แล้วในการวิเคราะห์สินเชื่อตามนโยบาย ของ เจ้าหน้าที่และพนักงานธนาคารของรัฐ

ผลการวิจัย

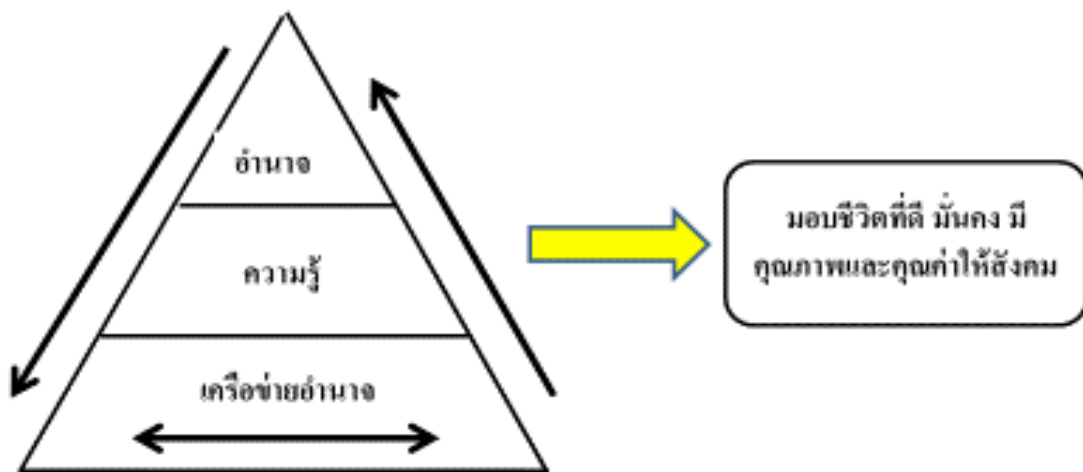
สามารถสรุปเป็นโมเดลความสัมพันธ์ อำนาจ ความรู้และเครือข่ายอำนาจ รวมทั้งศิลปะการใช้อำนาจ ในการปกครอง เพื่อส่งเสริมการดำเนินการ หรือ ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ อำนาจ ความรู้ และ เครือข่ายอำนาจ นี้ สามารถมีความสัมพันธ์จากบนลง ล่าง หรือจากล่างขึ้นบน หรือสามารถสลับที่กันได้ ตลอดเวลา แต่โดยทั่วไปมักจะเริ่มจาก อำนาจ ความรู้ และเครือข่ายอำนาจ โดยมีศิลปะในการใช้อำนาจ หรือ ศิลปะการปกครองเป็นสำคัญ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลความสัมพันธ์ อำนาจ ความรู้และเครือข่ายอำนาจ รวมทั้งศิลปะการใช้อำนาจในการปกครอง

ความสัมพันธ์ อำนาจ ความรู้และเครือข่ายอำนาจ เพราะอำนาจจะส่งผลต่อผู้ใช้อำนาจอย่างแน่นอน ไม่ว่าผู้ใช้อำนาจ จะใช้อำนาจเป็นพฤติกรรมทางด้านบวก ที่ยึดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือใช้อำนาจเป็นร่วมมือเป็น เครือข่ายอำนาจ ที่แต่ละฝ่ายจะได้ประโยชน์จากเครือข่ายนี้ อำนาจนั้น การปฏิบัติจะมีประสิทธิภาพ และได้ผลที่ทรงพลัง เข้มแข็ง ต้องมีการศิลปะการใช้อำนาจในการปกครอง หรือการปกครองแบบชีวญาณ

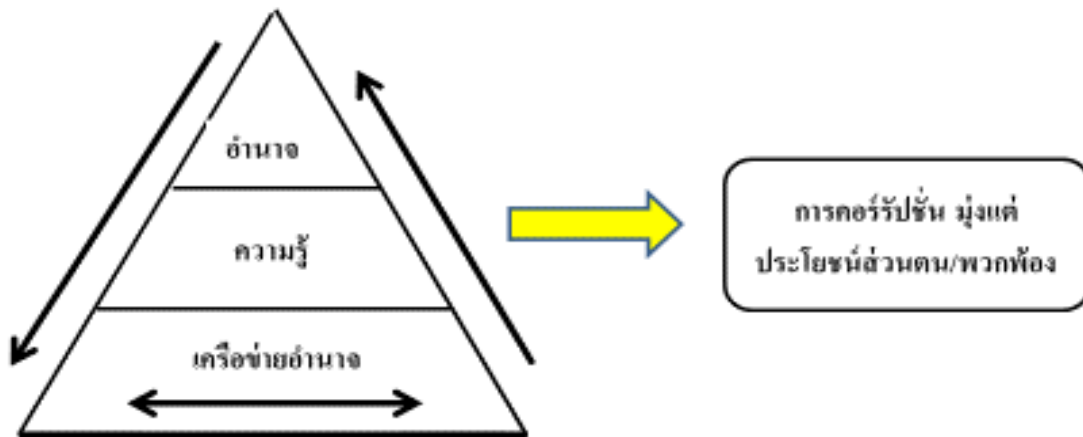
พฤติกรรมทางด้านลบ ที่มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง เป็นการนำไปสู่การคอร์รัปชัน การใช้ อำนาจ อย่างเดียวไม่สามารถทำให้กระบวนการปฏิบัติเกิดขึ้นได้ จะต้องมีการสร้างสรรค์และใช้ความรู้ เข้ามารองรับตามแนวคิดฟูโกต์ เป็นวิถีแห่งการใช้อำนาจบริหารจัดการของรัฐ เน้นไปที่เรื่องการควบคุมชีวิต เพื่อเพิ่มคุณค่าและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน โดยเน้นการใช้ความรู้เป็นพื้นฐานรองรับการใช้อำนาจ ดังนี้

ภาพที่ 3 แสดงถึง การใช้ความรู้เป็นพื้นฐานรองรับการใช้อำนาจ

ฟูโกต์ไม่ได้เขียนเรื่องคอร์รัปชันโดยตรง แต่มีแนวคิดของศิลปะการปกครอง หรือการปกครองแบบชีวญาณ ตามที่กล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม จากกรณีศึกษาี้ การใช้ศิลปะการปกครอง หรือการปกครองแบบชีวญาณ สามารถที่จะใช้อำนาจกับความรู้ และเครือข่ายอำนาจ

เป็นเครื่องมือ ช่องทางการคอร์รัปชันได้ ซึ่งอาจต้องตีความ หรือให้ความหมายใหม่ว่า ศิลปะการปกครอง หรือการปกครองแบบชีวญาณ เป็นการปกครองที่นำไปสู่ทิศทางที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้องได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงถึง การใช้ความรู้เป็นพื้นฐานรองรับการใช้อำนาจ มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องได้

สรุปผลและประโยชน์

ผล การ ศึกษา ได้ ความรู้ และ เข้าใจ ถึง กระบวนการผลิตสร้าง อำนาจ ในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน นำความรู้ที่ได้เปิดเผย เพื่อให้การป้องกัน และปราบปรามการคอร์รัปชันเพิ่มมุมมองใหม่ ทางด้าน อำนาจ/ความรู้ ได้องค์ความรู้เพื่ออธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นภายใต้กระแสหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจระบบทุนนิยม ที่ทุก ๆ กิจกรรมทางเศรษฐกิจจะมีอำนาจเกิดขึ้น เคียงข้างเสมอ

ประโยชน์จากการศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของประเทศได้

อภิปรายผล

ปัญหาการคอร์รัปชัน ยังคงอยู่กับประเทศไทย ไปอีกยาว เพราะการแย่งชิงอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจรัฐ/อำนาจการเมือง ที่มีมาตลอดอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองปีพ.ศ.2475 การแย่งชิงอำนาจ ก็เริ่มเกิดขึ้นทันที โดยเฉพาะในเรื่องเศรษฐกิจและผลประโยชน์ ในแต่ละยุค ก็จะมีข้างหนึ่งในหลาย ๆ สาเหตุว่า รัฐบาลที่ผ่านมามีการคอร์รัปชันอย่างรุนแรง ทั้งนี้ เพื่อสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) ให้กับตนเอง แต่การคอร์รัปชันก็ไม่เคยสิ้นสุด เปรียบเสมือนกลุ่มนี้ออกไป

กลุ่มใหม่ก็เข้ามา อย่างภาชิโตโบราณที่ว่า “เหลือบฝูงใหม่” การคอร์รัปชันก็วนเวียนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2558 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย มีคะแนนอยู่ระหว่าง 30-38 ติดต่อกันมาตลอด แสดงให้เห็นว่าการแก้ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศไม่ประสบความสำเร็จ แต่กลับจะทวีความรุนแรงมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ของอำนาจกับการคอร์รัปชัน ต้องใช้หลากหลายทฤษฎีในการวิเคราะห์ที่เป็นสหวิทยาการ ทฤษฎีคอร์รัปชัน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ ทั้งอำนาจการเมือง อำนาจการปกครอง เศรษฐศาสตร์การเมือง เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยอำนาจ อำนาจเศรษฐกิจระบบทุนนิยม และทฤษฎีเครือข่ายอำนาจ ความพยายามอย่างจริงจังใด ๆ ที่จะมุ่งอธิบาย คอร์รัปชัน ต้องมีลักษณะที่ไม่แยกส่วน เพราะการคอร์รัปชันประกอบด้วยเหตุปัจจัยหลายๆ อย่าง รวมกันและแม้จะพบว่า เหตุปัจจัยบางอย่างเป็นปัจจัยที่สำคัญ แต่เหตุปัจจัยนั้นก็ยิ่งแตกต่างกันและสำคัญไม่เหมือนกันในแต่ละสังคม แต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม ประเด็นปัจจัยต่าง ๆ จะส่งผลต่อกัน ตามแนวทฤษฎีโครงสร้างของแอนโธนี กิดเดนส์ (Giddens, A., 1986) ที่ว่า ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์โดยใช้คำอธิบายเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ต้องเป็นการวิเคราะห์แบบสหวิทยาการและ

การแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ต้องทำทั้งระบบ เพราะคอร์รัปชัน เป็นผลผลิตของระบบ และระบบคือคอร์รัปชัน เศรษฐกิจ กระแสหลักในระบบทุนนิยม ที่สถาปนาการแข่งขันอย่าง เสรีและสร้างระบบกรรมสิทธิ์ขึ้นมา แต่ในโลกความเป็นจริง ไม่เคยมีการแข่งขันอย่างเสรี ไม่เคยมีตลาดที่สมบูรณ์ เพราะทุกกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะต้องมีอำนาจเกิดขึ้น เคียงข้างเสมอ

ความสัมพันธ์ของอำนาจกับการคอร์รัปชัน ผู้ใช้อำนาจ ได้ใช้ศิลปะในการปกครอง Governmentality โดยไม่จำเป็นต้องใช้ในลักษณะการควบคุม การกดขี่ หรือใช้ ความรุนแรง แต่ใช้อำนาจในการปกครองอย่างมีศิลปะ เพื่อมุ่งวัตถุประสงค์บางประการ ตามแนวศิลปะการ ปกครองของฟูโกต์ (Foucault, 1926-1984, 1991) โดย การใช้ความรู้เป็นอำนาจในการควบคุมมนุษย์และการใช้ อำนาจในการควบคุมชีวิต ควบคุมเรือนร่าง หรือควบคุม ร่างกาย เพราะเมื่ออำนาจสามารถควบคุมร่างกายไว้ได้ ก็สามารถควบคุมความคิดมนุษย์เอาไว้ได้ด้วย ซึ่งเมื่อผู้ใช้อำนาจที่มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ก็จะ นำไปสู่การบริหารจัดการที่ไปในทิศทางเพื่อการคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะ

1) ลดอำนาจผูกขาดและเพิ่มการตรวจสอบ โดยใช้อำนาจการต่อรองของภาคประชาชนและกลุ่ม สังคมเพื่อให้การปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมายอย่าง เคร่งครัด โดยเฉพาะ พระราชบัญญัติการแข่งขันทาง การค้า พ.ศ.2542 พร้อมทั้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชน เพื่อการตรวจสอบโดยสนับสนุนให้ภาค ประชาชนร่วมเป็นกรรมการ ไต่สวน ตรวจสอบ กรณีเกิด การคอร์รัปชัน

2) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อำนาจอรรถ/ อำนาจการเมือง สำหรับการปกครองในสังคมยังคงเป็น สิ่งจำเป็นและยังต้องมีต่อไปควบคู่กับรัฐ เพื่อคอยควบคุม ให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยการดูแล ผลประโยชน์จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้กับสังคมส่วนรวม

โดยการมอบชีวิตที่ดี มีคุณภาพให้กับผู้ใต้ปกครอง โดย ผู้ใช้อำนาจอรรถ/อำนาจการเมืองต้องยึด หลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ประการ อย่างเคร่งครัด

3) เสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยจัดให้มี โครงการเสนอแนะ ความรู้ แนวทาง วิธีการในการ ป้องกันการคอร์รัปชันตอนนโยบายใด ๆ หรือโครงการใด ๆ ของรัฐ ก่อนนำออกมาดำเนินการต่อส่วนรวม

4) ส่งเสริมความเข้มแข็ง ด้านคุณธรรม จริยธรรม สร้างจิตสำนึก ให้กับชุมชน ทุกชุมชนมี ศีลธรรมและไม่เอารัดเอาเปรียบกันและสร้างให้ชุมชนเป็น เครือข่ายกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ การสร้างความรู้ การศึกษาให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะโครงการโตไม่โกง อย่างต่อเนื่อง ให้ทราบถึงพิษภัยของคอร์รัปชัน โดยผ่าน ทางสื่อโทรทัศน์สาธารณะและสื่อ online

5) จัดทำ คู่มืออำนาจดำเนินการ ตามตำแหน่ง งานบริหาร ให้ชัดเจนตามลักษณะงาน ขอบเขตของงาน มิงงานอะไรบ้างที่มีอำนาจ อนุมัติได้ หรือไม่สามาถอนุมัติ ได้ ในวงเงินเท่าไร ซึ่งเป็นการป้องกันการคอร์รัปชันทั้ง ระบบ ทั้งนี้ เช่นเดียวกับองค์การธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ที่ ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นที่ควรศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1) การพัฒนาการเมือง ในเรื่อง การใช้อำนาจอรรถ/อำนาจการเมือง ในทางกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์ อักษร เปรียบเทียบกับ การใช้อำนาจ ที่อิงกับประเพณี วัฒนธรรมและคุณธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง

2) การพัฒนาผู้นำ ทั้งผู้นำในภาครัฐกิจเอกชน ภาคราชการ ทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการ ประจำ ในเรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม เพื่อ สร้างเกณฑ์มาตรฐานเปรียบเทียบทั้งภายในและภายนอก องค์กร

เอกสารอ้างอิง

- คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (2558). คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อม. 3/2558 คดีหมายเลขแดงที่ อม.55/2558 .สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2558, จาก www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/103/4.PDF
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2557). เศรษฐศาสตร์การเมือง และทฤษฎีสังคมวิพากษ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- สังคิต พิริยะรังสรรค์. (2549). ทฤษฎีคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- _____ (2553). โครงการวิจัย เรื่อง คอร์รัปชันเชิงระบบ: นวัตกรรมเชิงระบบที่ต้องควบคุม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ 50 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- _____ (2559) .การลงโทษโดยสังคม .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักข่าวอิศรา. (2558). นำเสนอ 15 นาที ก่อนปล่อยกู้ 9.9 พันล.คำพิพากษามัด 'วิโรจน์-พวก' คดีกรุงไทย. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2558, จาก www.isranews.org/isranews-scoop/item/41372idifi_8difie_dif.html
- สำนักข่าวอิศรา. (2558). พิพากษาจำคุก "ร.ท.สุชาย-วิโรจน์" 18 ปี หุจรีตปล่อยกู้กรุงไทย ชดใช้หนี้ล้าน. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.isranews.org/isranews-news/item/40901-sandikaa03.html>
- สุเทพ เทือกสุบรรณ. (2551). เปิดโฉม โกง อินไซด์ ค่าเงินบาท. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

References

- Acton, Lord. (1902). *A Study in Conscience and Politics*. Chicago : A. J. Nystrom & Co.
- Foucault, M. (1991). *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*. London: Harvester Wheatsheaf
- Giddens, Anthony. (1986). *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. Cambridge: Polity.
- Heidenheimer, A.J. (1987) .*Corruption, Readings in Comparative Analysis*. New Jersey Transaction.
- Isranews. (2015). **Present 15 minutes prior to lend 9.9 billion. I Judgment bundle. 'Viroj – The' Krung Thai case**. Retrieved on October 13, 2015, from www.isranews.org/isranews-scoop/item/41372idifi_8difie_dif.html
- Isranews.(2015).**Judge jailed for "Suchai-Viroj" for 18 years Krung Thai loan fraud Atonement billion**. Retrieved on October 13,2015, from <http://www.isranews.org/isranews-news/item/40901-sandikaa03.html>

- Judgment of the Supreme Court Criminal Division of Political Position Holders (2015) .**Judgment of Black Case No. 3/2015 Red Case No.55/2015**. Retrieved 29 October 2015, from www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2015/A/103/4.PDF
- Kuznicki, Jason (2008). Foucault, Michel (1926–1984). In Hamowy, Ronald. **The Encyclopedia of Libertarianism**. Thousand Oaks, CA: SAGE; Cato Institute. pp. 189–81. doi:10.4135/9781412965811.
- Leslie Holmes. (2015). **Corruption: A Very Short Introduction**. Oxford University Press: Leslie Holmes.
- Preecha Piampongsan . (2014). **Political Economy And critical theories of society**. Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University Khon Kaen.
- Slomp, G., & Slomp. (2011). Hobbes, Thomas (1588–1679). In B. Badie, D. Berg–Schlosser, & L. Morlino, **International encyclopedia of political science**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. Retrieved July 21, 2014, from http://search.credoreference.com/content/entry/sageieps/hobbes_thomas_1588_1679/0
- sangsit piriyaarangsarn.(2006). **Corruption theory**. Bangkok: Associated Press.
- sangsit piriyaarangsarn. (2010). **Research on systemic corruption: systematic innovations that need to be controlled**. Bangkok: 50 Years Foundation
- sangsit piriyaarangsarn. (2016) .**Punishment by Society**. Bangkok: Rangsit University Press.
- Suthep Thaugsuban (2008). **Reveal robber inside value of the baht** . Bangkok. Good Printing Printing Co., Ltd.
- Transparency International. (2014). **Corruption Perceptions Index**. Retrieved July 21, 2014, from http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi